

Torsdagen den 28 april 2016

P8_TA(2016)0201

Angrepp på sjukhus och skolor som kränkningar av internationell humanitär rätt**Europaparlamentets resolution av den 28 april 2016 om angrepp på sjukhus och skolor som kränkningar av internationell humanitär rätt (2016/2662(RSP))**

(2018/C 066/03)

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av Genèvekonventionerna och andra rättsinstrument om internationell humanitär rätt,
- med beaktande av den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna och FN:s övriga instrument för mänskliga rättigheter,
- med beaktande av Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen,
- med beaktande av rådets slutsatser av den 10–11 december 2015 om den förberedande processen inför världstoppmötet om humanitära frågor,
- med beaktande av artikel 208 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) om principen om en konsekvent politik för utveckling,
- med beaktande av rådets (utrikes frågor) slutsatser av den 8 december 2009 om främjande av internationell humanitär rätt,
- med beaktande av Europeiska unionens uppdaterade riktlinjer om främjande av internationell humanitär rätt⁽¹⁾,
- med beaktande av principerna för partnerskap (utifrån en global humanitär plattform) av den 12 juli 2007,
- med beaktande av FN:s generalsekreterares rapport *One humanity, shared responsibility* av den 2 februari 2016 inför världstoppmötet om humanitära frågor,
- med beaktande av FN:s säkerhetsråds resolution 1998, som antogs den 12 juli 2011, och resolution 2143, som antogs den 7 mars 2014, vilka behandlar frågan om skydd av barn i väpnade konflikter,
- med beaktande av FN:s generalförsamlings resolution A/RES/64/290 av den 9 juli 2010 om rätten till utbildning i katastrofsituationer,
- med beaktande av sina resolutioner av den 25 februari 2016 om den humanitära situationen i Jemen⁽²⁾, av den 4 februari 2016 om det så kallade IS/Daish systematiska massmord på religiösa minoriteter⁽³⁾, av den 26. november 2015 om barns utbildning i nödsituationer och utdragna kriser⁽⁴⁾, av den 27 februari 2014 om användningen av bestyckade drönare⁽⁵⁾ och av den 16 december 2015 om förberedelse inför världstoppmötet om humanitära frågor: utmaningar och möjligheter för humanitärt bistånd⁽⁶⁾,
- med beaktande av FN:s säkerhetsråds resolution 1502 (2003) om våld mot biståndsarbetare och resolution 2175 (2014) om skydd av civilbefolkningen i väpnade konflikter,
- med beaktande av förklaringen om säkra skolor från maj 2015, som öppnades för godkännande vid Oslokonferensen om säkra skolor, vilken sammankallades av Norges utrikesdepartement i maj 2015, samt de tillhörande riktlinjerna för att skydda skolor och universitet från att användas i militära syften under väpnade konflikter,

⁽¹⁾ EUT C 303, 15.12.2009, s. 12.

⁽²⁾ Antagna texter, P8_TA(2016)0066.

⁽³⁾ Antagna texter, P8_TA(2016)0051.

⁽⁴⁾ Antagna texter, P8_TA(2015)0418.

⁽⁵⁾ Antagna texter, P7_TA(2014)0172.

⁽⁶⁾ Antagna texter, P8_TA(2015)0459.

Torsdagen den 28 april 2016

- med beaktande av vägledningen om angrepp på skolor och sjukhus, som är till för att hjälpa de som arbetar med övervakning, rapportering och främjande och som lades fram den 21 maj 2014 av FN:s generalsekreterares särskilda representant för barn och väpnade konflikter,
- med beaktande av den resolution som antogs vid rödakors- och rödahalvmånerörelsens 32:a internationella konferens den 10 december 2015, om stärkandet av efterlevnaden av internationell humanitär rätt,
- med beaktande av Internationella rödakorskommitténs rapport om projektet "Health Care in Danger" och dess rapport om våld mot vårdinrättningar och vårdpersonal,
- med beaktande av artiklarna 128.5 och 123.4 i arbetsordningen, och av följande skäl:
 - A. Världssamfundet har de senaste åren bevittnat en skrämmande trend med angrepp på sjukhus och skolor i väpnade konflikter runtom i världen, såsom de senaste angreppen den 3 oktober 2015 på vårdinrättningar tillhörande Läkare utan gränser i Kunduz (Afghanistan), den 10 januari 2016 i Razah (Jemen) och i ett antal syriska städer under hela den pågående konflikten. Fallen där biståndsarbetare och humanitärt bistånd vägras tillträde ökar som aldrig förut, liksom antalet avrättningar av civila och humanitär personal, kvarhållande under svåra förhållanden och civila som används som gisslan eller som tvingas till slavarbete. Ökande behov och utmaningar, brist på hållbara åtaganden och stigande kostnader för humanitärt bistånd har bidragit till att det nuvarande humanitära systemet har nått sina gränser, vilket har tvingat ett antal organisationer att tillfälligt avbryta sitt arbete med att tillhandahålla mat, tillfälligt skydd och andra humanitära insatser för att rädda liv.
 - B. Det första världstoppmötet om humanitära frågor kommer att äga rum i Istanbul den 23–24 maj 2016. I sin rapport inför världstoppmötet om humanitära frågor, *One humanity, shared responsibility*, påtalar FN:s generalsekreterare det han kallar en flagrant och brutal urholkning av respekten för internationella mänskliga rättigheter och humanitär rätt i situationer av väpnad konflikt, vilket hotar att föra oss tillbaka till en tid då det inte fanns några begränsningar för krigföring. I rapporten noteras att misslyckandet med att kräva och främja respekt för dessa normer och att stödja befintliga mekanismer för genomförande, övervakning och ansvarsutkrävande bidrar till denna urholkning.
 - C. Internationell humanitär rätt – även känd som "krigets lagar" – syftar till att mildra verkningarna av väpnade konflikter genom att skydda de som inte deltar i konflikten och genom att reglera krigföringens medel och metoder.
 - D. FN:s säkerhetsråd har en tydlig roll att spela för att säkerställa att internationell rätt respekteras i fråga om att skydda alla biståndsarbetare.
 - E. Skyddet för biståndsarbetare måste stärkas utan distinktioner mellan internationell och lokal personal.
 - F. Den ökande framväxten av icke-statliga aktörer, terroristgrupper och andra enheter i väpnade konflikter medför utmaningar för tillämpningen av internationell humanitär rätt. Alla parter i en konflikt, inbegripet statliga och icke-statliga väpnade parter, måste garantera humanitära aktörer det tillträde som krävs för att de ska kunna hjälpa utsatta civila befolkningsgrupper som har drabbats av konflikter.
 - G. De humanitära principerna om humanitet, neutralitet, opartiskhet och oberoende, och de grundläggande reglerna för internationell humanitär rätt samt de mänskliga rättigheter som fastställs i Genèvekonventionerna och tilläggsprotokollen till dem, måste utgöra kärnan i alla humanitära insatser. Skyddet av fördrivna personer måste garanteras, och biståndet måste vara oberoende.
 - H. Sjukhus och sjukvårdspersonal ges särskilt skydd enligt internationell humanitär rätt, och varje avsiktligt angrepp mot civila och civil infrastruktur är klart förbjudet enligt, och ses som en allvarlig kränkning av, internationell humanitär rätt.

Torsdagen den 28 april 2016

- I. Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen fastställer att angrepp mot biståndsarbetare är en krigsförbrytelse. I den betonas även att uppsåtligt riktande av angrepp mot byggnader avsedda för religion, undervisning, konst, vetenskap eller välgörande ändamål eller historiska minnesmärken är krigsförbrytelser.
- J. FN:s lokaler och tillgångar, inbegripet skolor och vårdinrättningar, är okränkbara och skyddade enligt 1946 års konvention om Förenta nationernas privilegier och immuniteter.
- K. Internationella rödakorskommittén (ICRC) har även tillkännagett att skyldigheten att utreda misstänkta fall av krigsförbrytelser är en bestämmelse som ingår i internationell humanitär sedvanerätt och som är tillämplig i både internationella och icke-internationella väpnade konflikter.
- L. Vissa väpnade grupper motsätter sig sekulär utbildning och utbildning för flickor, eller att flickor behandlas av manlig vårdpersonal, och hindrar därför tillgången till dessa tjänster. Ett allmänt klimat av osäkerhet till följd av en konflikt hindrar även barn, lärare och vårdpersonal från att gå i skolan eller uppsöka läkarvård. Kvinnor och barn utsätts för ökade risker som en följd av tvångsflyttning och normala skydds- och stödstrukturers sammanbrott. I internationell humanitär rätt fastställs det att all nödvändig medicinsk vård ska ges utan diskriminering till flickor och kvinnor som våldtagits i krig. Enligt Världshälsoorganisationen är osäkra aborter en av de tre främsta orsakerna till mödradödlighet. Mödravård, psykologiskt stöd till kvinnor som våldtagits samt utbildning och skolgång för tvångsflyttade barn är stora utmaningar i flyktinglägren.
- M. Den 14 mars 2016 hade 52 stater, inklusive många – men inte alla – av EU:s medlemsstater, godkänt förklaringen om säkra skolor med anledning av Oslokonferensen om säkra skolor, som hölls i maj 2015.
- N. När rådet (utrikes frågor) antog EU:s riktlinjer om främjande av efterlevnaden av internationell humanitär rätt framhöll det samtidigt vikten av att effektivt ta itu med det arv som allvarliga kränkningar utgör, genom att stödja adekvata mekanismer för ansvarsutkrävande, och betonade vilken nyckelroll Internationella brottmålsdomstolen (ICC) kan spela i fall där staten eller staterna i fråga inte kan eller vill utöva sin behörighet. Enligt EU:s riktlinjer ska ”berörda rådsarbetsgrupper” övervaka de situationer där internationell humanitär rätt kan vara tillämplig och i dessa fall rekommendera åtgärder för främjande av efterlevnaden av internationell humanitär rätt (punkt 15 a).
- O. Mellan 2012 och 2015 anordnade ICRC en omfattande samrådsprocess om hur man kan stärka det rättsliga skyddet för offer för väpnade konflikter och hur man kan göra mekanismer för efterlevnaden av internationell humanitär rätt mer effektiva.
- P. Europeiska unionens uppdaterade riktlinjer om främjande av internationell humanitär rätt hänvisar i detta hänseende till de stora handlingsmöjligheter som står till EU:s förfogande i förbindelserna med tredjeländer, såsom politisk dialog, allmänna offentliga uttalanden, restriktiva åtgärder, samarbete med andra internationella organ, krishanteringsoperationer, individuellt ansvar, utbildning och kontroll av vapenexport.
- Q. De stater som deltog i rödakors- och rödahalvmånerörelsens 32:a internationella konferens i december 2015 lyckades i slutändan inte komma överens om en ny mekanism, som föreslagits av ICRC och den schweiziska regeringen och som var tänkt att stärka efterlevnaden av internationell humanitär rätt. De deltagande staterna enades om att inleda en ny mellanstatlig process för att hitta sätt att förbättra genomförandet av internationell humanitär rätt, med målsättningen att kunna presentera resultaten på nästa internationella konferens 2019.
- R. Kapitlet EU:s humanitära bistånd, som uppgick till 909 miljoner euro 2015, utgör mindre än 1 procent av EU:s totala budget. En bättre koppling mellan katastrofbistånd och långsiktigt bistånd skulle vara ett sätt att minska den nuvarande skillnaden mellan de enorma humanitära behoven och de tillgängliga medlen.

Torsdagen den 28 april 2016

1. Europaparlamentet bekräftar än en gång vilket grundläggande bidrag som internationell humanitär rätt gett till mänsklighetens moderna historia, och uppmanar FN:s alla medlemsstater att ta vara på det tillfälle som världstoppmötet om humanitära frågor erbjuder för att än en gång bekräfta vilken central ställning den internationella humanitära rätten intar och vilket skydd den erbjuder.
2. Europaparlamentet beklagar djup den bristande respekten för internationell humanitär rätt och uttrycker sin chock och starka oro över de dagliga angrepp mot sjukhus, skolor och andra civila mål som sker i alltmer alarmerande takt i väpnade konflikter världen över, med patienter, studenter, vårdpersonal, lärare, biståndsarbetare, barn och familjemedlemmar som måltavlor och offer. Parlamentet anser att internationella fördömanden måste åtföljas av oberoende utredningar och ett verkligt ansvarsutkrävande. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna, EU-institutionerna och vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik att inse den verkliga vidden av denna krissituation och att använda alla instrument som står till deras förfogande för att ta tag i denna situation.
3. Europaparlamentet fördömer angrepp på sjukhus och skolor, vilka är förbjudna enligt internationell rätt, och konstaterar att sådana handlingar kan utgöra allvarliga överträdelser av Genèvekonventionerna från 1949 och krigsförbrytelser enligt Romstadgan för ICC. Parlamentet är övertygat om att bevarandet av vård- och utbildningsinrättningar som neutrala, skyddade utrymmen under väpnade konflikter måste säkerställas med hjälp av öppna, oberoende och opartiska utredningar av de brutala angrepp som har utförts, och genom att man uppnår ett verkligt ansvarsutkrävande av alla inblandade parter för de brott som har begåtts. Parlamentet betonar vikten av att upprätthålla skillnaden mellan humanitära och militära aktörer och vikten av att undvika att humanitära insatser utnyttjas för militära och politiska syften, vilket underminerar och äventyrar genuina humanitära insatser och den personal som deltar i dessa.
4. Europaparlamentet fördömer att parter i väpnade konflikter använder sjukhus och skolor, vilket förvandlar dessa till reella angreppsmål. Parlamentet påminner om att de som använder skyddade personer eller objekt som mänskliga sköldar eller kamouflage också gör sig skyldiga till kränkningar av internationell humanitär rätt.
5. Europaparlamentet uppmanar de stridande parterna i konflikter att respektera de grundläggande principerna i internationell humanitär rätt och att avstå från att avsiktligt rikta in sig på civil infrastruktur. Parlamentet framhåller betydelsen av att förbättra biståndsarbets säkerhet för att kunna reagera på angreppen på ett effektivare sätt. Parlamentet begär därför att EU och dess medlemsstater uppmanar FN och FN:s säkerhetsråd att garantera skydd för både lokala och internationella biståndsarbetare.
6. Europaparlamentet uttrycker sin aktning för det beundransvärda modet och den beundransvärda hängivenheten hos internationell och lokal vårdpersonal, utbildningspersonal och biståndsarbetare som arbetar i konfliktområden.
7. Europaparlamentet betonar att rätten till hälsa är en mänsklig rättighet och uppmanar alla parter i en väpnad konflikt att garantera tillgänglighet, åtkomlighet, acceptans och kvalitet för sjukvård under väpnade konflikter. Parlamentet efterlyser ett övergripande åtagande för att garantera att kvinnor och flickor är skyddade från början av varje nödläge eller kris genom att ta itu med riskerna för sexuellt och könsrelaterat våld, öka medvetenheten, garantera att åtal väcks mot personer som begår dessa våldsbrott samt garantera att kvinnor och flickor har tillgång till alla tjänster för sexuell och reproduktiv hälsa, inklusive möjligheten till säker abort, i samband med humanitära kriser, i stället för ett förfarande som är liktydigt med omänsklig behandling, i enlighet med internationell humanitär rätt och bestämmelserna i Genèvekonventionerna och deras tilläggsprotokoll.
8. Europaparlamentet understryker att ökad komplementaritet mellan humanitärt bistånd och utvecklingsbistånd är nödvändigt för att ta itu med frågorna om effektivitet och finansieringsluckor i det humanitära stödet, och detta bör åtföljas av ökat utvecklingsbistånd och ökad humanitär finansiering. Parlamentet uppmanar EU, dess medlemsstater och andra internationella givare att vid världstoppmötet om humanitära frågor till fullo åta sig alla de föreslagna centrala åtaganden som agendan för mänskligheten (Agenda for Humanity) innehåller, vilken är inriktad på att minska krigföringens humanitära konsekvenser och att möjliggöra humanitära insatser.

Torsdagen den 28 april 2016

9. Europaparlamentet uppmanar EU och dess medlemsstater att eftertryckligen uppmana FN:s säkerhetsråd att använda alla verktyg som finns att tillgå, såsom riktade åtgärder, inrättandet av faktakommissioner eller undersökningskommissioner samt rättsliga mekanismer, såsom att ärenden hänskjuts till ICC. Parlamentet begär att man avstår från att använda vetorätten vid beslut i säkerhetsrådet i ärenden som rör humanitära insatser och att man ökar respekten för folkrättsliga normer som ger skydd åt biståndsarbetare och ser till att handlingar som skulle kunna innebära att dessa normer kränks utreds systematiskt samt att de som misstänks vara ansvariga för sådana handlingar ställs inför rätta.

10. Europaparlamentet beklagar djupt att ett antal av EU:s och medlemsstaternas partner grovt kränker internationell humanitär rätt, och uppmanar EU att använda alla tillbudsstående bilaterala redskap till effektivt arbete för att få EU:s partner att följa internationell humanitär rätt, också genom sin politiska dialog, och att, ifall denna dialog inte ger några resultat, överväga andra åtgärder i enlighet med EU:s riktlinjer för främjande av efterlevnaden av internationell humanitär rätt.

11. Europaparlamentet uppmanar vice ordföranden/den höga representanten att inleda ett initiativ om att EU ska utlysa vapenembargo mot sådana länder som gjort sig skyldiga till allvarliga kränkningar av internationell humanitär rätt, framför allt när det handlar om att civil infrastruktur avsiktligt utvalts till angreppsmål. Parlamentet betonar att fortsatta tillstånd till vapenförsäljning till sådana länder bryter mot rådets gemensamma ståndpunkt 2008/944/Gusp av den 8 december 2008⁽¹⁾.

12. Europaparlamentet uppmanar rådet (utrikes frågor) och vice ordföranden/den höga representanten att begära att EU:s uppdragschefer och berörda EU-företrädare (chefer för EU:s civila operationer, befälhavare för EU:s militära operationer och EU:s särskilda representanter) rapporterar om fall av allvarliga kränkningar av internationell humanitär rätt.

13. Europaparlamentet uppmanar EU och dess medlemsstater att fullt ut stödja FN:s generalsekreterares begäran om att FN:s alla medlemsstater ska ta vara på det tillfälle som världstoppmötet om humanitära frågor erbjuder för att på nytt åta sig att skydda civilbefolkningen och att värna om de mänskliga rättigheterna för alla genom att respektera, genomföra och främja de bestämmelser som de redan har enats om. Parlamentet framhåller den betydelse som FN:s generalsekreterare tillmäter stärkandet av de internationella systemen för utredning och rättskipning, bland dem ICC, som ska komplettera de nationella ramarna för att kränkningar av internationell humanitär rätt inte längre ska få gå ostraffade.

14. Europaparlamentet inser hur viktiga EU:s riktlinjer för främjande av efterlevnaden av internationell humanitär rätt är, då inga andra stater eller organisationer har antagit ett likvärdigt dokument. Parlamentet uppmanar EU och dess medlemsstater att tillämpa EU:s riktlinjer i praktiken.

15. Europaparlamentet uppmanar rådet (utrikes frågor) och vice ordföranden/den höga representanten att se till att EU:s politik och åtgärder som rör internationell humanitär rätt tas fram på ett enhetligt och effektivt sätt och att rådets arbetsgrupp för folkrätt, under ledning av rådets ordförandeskap, huvudsakligen ansvarar för genomförandet av riktlinjerna för internationell humanitär rätt. Parlamentet påminner i detta sammanhang om att EU:s riktlinjer ålägger "berörda rådsarbetsgrupper" att övervaka de situationer där internationell humanitär rätt kan vara tillämplig och i dessa fall rekommendera åtgärder för främjande av efterlevnaden av internationell humanitär rätt. Parlamentet uppmanar EU och medlemsstaterna att mer ingående rapportera om hur riktlinjerna tillämpas i olika konfliktsituationer, framför allt i EU:s årsrapport om mänskliga rättigheter och demokrati.

16. Europaparlamentet påminner om ståndpunkten i EU:s riktlinjer om att vid behov överväga att utnyttja tjänster från den internationella humanitära faktakommissionen (International Humanitarian Fact-Finding Commission – IHFFC), som inrättades enligt tilläggsprotokoll I till Genèvekonventionerna från 1949 och som kan bistå i främjandet av respekten för internationell humanitär rätt genom sin undersökningskapacitet och sin *bona officia*-funktion. Parlamentet konstaterar att IHFFC:s tjänster inte har tagits i anspråk och uppmanar de berörda parterna att överväga att utnyttja den. Parlamentet uppmanar samtliga medlemsstater att erkänna IHFFC:s behörighet.

⁽¹⁾ EUT L 335, 13.12.2008, s. 99.

Torsdagen den 28 april 2016

17. Europaparlamentet vill att världssamfundet ska få ökad institutionell räckvidd för att ta itu med frågor av gemensamt intresse som rör genomförandet av internationell humanitär rätt. Parlamentet ser positivt på att EU och dess medlemsstater inför ICRC utfäst sig att starkt stödja inrättandet av en effektiv mekanism för att förbättra efterlevnaden av internationell humanitär rätt, men uppmanar vice ordföranden/den höga representanten att rapportera till parlamentet om sina mål och sin strategi när det gäller att förverkliga denna utfästelse i den kommande mellanstatliga processen för att hitta sätt att förbättra genomförandet av internationell humanitär rätt, som man enades om vid Röda korsets och Röda halvmånens 32:a internationella konferens i december 2015, vilket skulle kunna stärka systemet för styrning av internationell humanitär rätt.
 18. Europaparlamentet ser positivt på att EU och medlemsstaterna gjort utfästelser till ICRC-konferensen, och uppmanar vice ordföranden/den höga representanten att regelbundet avlägga rapport om hur dessa utfästelser genomförs, framför allt genom att det tas med ett detaljerat avsnitt i kapitlet om internationell humanitär rätt i rådets årsrapport om de mänskliga rättigheterna.
 19. Europaparlamentet uppmanar FN och EU att främja kampanjer för att alla aktörer, inbegripet icke-statliga väpnade grupper, ska bli medvetna om sina skyldigheter enligt internationell rätt, och att de fullgör sina skyldigheter vad gäller att underlätta det humanitära biståndet och skyddet för människor som är under deras inflytande.
 20. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att föregå med gott exempel och uppfylla sitt åtagande om att ratificera de huvudsakliga instrumenten för internationell humanitär rätt, samt andra relevanta rättsinstrument som påverkar internationell humanitär rätt.
 21. Europaparlamentet upprepar sin allvarliga oro över att bestyckade drönare används utanför folkrättens ramar, och håller fast vid sin uppmaning till rådet om att anta en gemensam EU-ståndpunkt om användningen av bestyckade drönare.
 22. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, rådet, kommissionen, EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter, medlemsstaternas regeringar och parlament, FN:s generalsekreterare, FN:s generalförsamlings ordförande och regeringarna i FN:s medlemsstater.
-